

ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΚΥΡΙΑΚΗ 5 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2015

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. Το κείμενο πραγματεύεται το φαινόμενο του ρατσισμού. Ο συντάκτης, αρχικά, υποστηρίζοντας την ιδιότυπη ουσία του ρατσισμού, ισχυρίζεται πως αποτελεί μία μορφή προκατάληψης. Ακολούθως, παρουσιάζει επιχειρήματα για την υποστήριξη της άποψης της ομοιότητας λεκτικής και σωματικής βίας, ως ρατσιστικά φαινόμενα. Παράλληλα, διαπιστώνει ως βασικό αίτιο της ύπαρξης του ρατσισμού την τάση διαφοροποίησης προς τους άλλους ως προϊόν ιδιοτελών σκοπών. Ερευνώντας περαιτέρω το ζήτημα δηλώνει πως ο ρατσισμός παρουσιάζει έντονα λαϊκιστικά γνωρίσματα που προωθούν της κοινωνική παραπλάνηση. Καταλήγοντας, θίγει τους ποικίλους παράγοντες που παγιώνουν τέτοιου είδους αντιλήψεις σε συνδυασμό με την ύπαρξη κατάλληλων κοινωνικών συνθηκών.

B1. Ο συγγραφέας υποστηρίζει πως ο εντοπισμός διαφορών ανάμεσα στον ίδιο και στον «Άλλο» δεν πρέπει να ενοχοποιείται ως ρατσιστική αντίληψη – ιδεολογία. Η επίγνωση της διαφορετικότητας, όταν δε συνακολουθεί έντονη αντίδραση ή εναντίωση προς το διαφορετικό, δε θα πρέπει να ταυτίζεται με ρατσιστική αντίληψη. Επιπλέον, όπως αναφέρει ο συγγραφέας, ρατσιστής χαρακτηρίζεται κάποιος όταν επισημαίνει τη διαφορά με γνώμονα την εξυπηρέτηση ορισμένων συμφερόντων την ίδια στιγμή που χρησιμοποιεί αθέμιτα μέσα για την αιτιολόγηση των κοινωνικών φαινομένων.

B2. α. Ο τρόπος ανάπτυξης της δεύτερης παραγράφου είναι η αιτιολόγηση. Ο συγγραφέας επιδιώκει να παρουσιάσει την άποψη κάποιων στοχαστών που υποστηρίζουν ότι ο διαχωρισμός του ρατσισμού σε θεωρητικό και πρακτικό φαντάζει παραπλανητικός. Προκειμένου, λοιπόν, να υποστηρίξει αυτή τη

θέση χρησιμοποιεί ορισμένες θέσεις – αιτιολογήσεις, όπως: «επειδή οι λέξεις...», «αντίθετα...», επομένως ο ρατσισμός, ακόμη κι όταν εκδηλώνεται μόνο λεκτικά...».

B2. β. Τα δομικά μέρη – στοιχεία της τρίτης παραγράφου είναι τα ακόλουθα:

Θεματική περίοδος: «Η κατηγοριοποίηση... ‘‘Άλλους’’»

Λεπτομέρειες: «Φυσικά...των προβλημάτων τους.»

Κατακλείδα: Δεν έχει

Γ1.

- Η αρνητική προδιάθεση απέναντι σε πρόσωπα ή ομάδες που βασίζεται σε αυθαίρετες γενικεύσεις και στερεότυπες πεποιθήσεις χαρακτηρίζεται ως προκατάληψη.
- Οι επιστήμονες οφείλουν να ενστερίζονται απόψεις μόνο όταν αυτές είναι αποτελέσματα επιστημονικών μελετών και πορισμάτων.
- Ο συνηγορος υπεράσπισης υπαινίχθηκε την ύπαρξη ψυχικής ανισορροπίας του κατηγορουμένου προκειμένου να στοιχειοθετήσει την υπερασπιστική του επιχειρηματολογία.
- Το σύγχρονο υπερκαταναλωτικό μοντέλο ζωής απαιτεί εκτός από την ικανοποίηση των βασικών αναγκών και αυτών των πλασματικών που με τη σειρά τους αναγάγουν τα υλικά αγαθά ως ύψιστη αξία.
- Μερίδα πολιτών θεωρεί υπαίτιους της σημερινής οικονομικής κρίσης τους εσφαλμένους πολιτικούς χειρισμούς των προηγούμενων ετών.

Γ2. α. «η οποία υποχωρεί», «ή/και καταρρέει»: Δευτερεύουσες αναφορικές προτάσεις. Είναι παραθετικές καθώς δεν αποτελούν αναγκαίο συμπλήρωμα της πρότασης γι' αυτό χωρίζονται με κόμμα και διαβάζονται χωριστά από τον όρο «συνείδηση» που προσδιορίζουν.

«που την τροφοδότησαν»: Δευτερεύουσα αναφορική προσδιοριστική πρόταση. Αποτελεί αναγκαίο συμπλήρωμα της προηγούμενης πρότασης και δεν χωρίζεται με κόμμα από αυτήν. Συνεπώς διαβάζεται μαζί με τον όρο «λόγοι» που προσδιορίζει.

β. Ο συγγραφέας τοποθετεί τη φράση «στη βία των λόγων» εντός εισαγωγικών καθώς δηλώνεται η μεταφορική σημασία της φράσης, ενώ την ίδια στιγμή αποτελεί ειδικό λεξιλόγιο για να οριστεί εναλλακτικά ο θεωρητικός ρατσισμός.

Παραγωγή λόγου

Δεδομένα του θέματος: η ύπαρξη του ρατσισμού στις σύγχρονες κοινωνίες

Ζητούμενα του θέματος: αίτια ρατσιστικών αντιλήψεων και τρόποι αντιμετώπισης φαινόμενου

Επικοινωνιακό πλαίσιο: ομιλία σε ημερίδα του Δήμου. Κατά συνέπεια, χρειάζεται στο λόγο το στοιχείο της προφορικότητας (π.χ. εναλλαγή α'-β' ρηματικού προσώπου, επικλήσεις στο ακροατήριο σε κείμενα σημεία της εισήγησης)

Προσφώνηση: Αγαπητοί ακροατές – συμπολίτες,

Πρόλογος: Θα ήθελα να εκφράσω τη χαρά μου που παρευρίσκομαι ανάμεσά σας και θα μου δοθεί η ευκαιρία να συμμετέχω στη συζήτηση που θα γίνει και θαφορά στα φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας που μαστίζουν την κοινωνία μας. Ωστόσο, θα ήθελα να επικεντρωθώ στο φαινόμενο της εμφάνισης και επικράτησης ρατσιστικών αντιλήψεων που έχει ενταθεί τα τελευταία χρόνια.

Συνηθισμένη είναι, λοιπόν, στη χώρα μας είναι η έκφραση ρατσιστικών αντιλήψεων. Οι κοινωνικοί αποκλεισμοί, βέβαια, των διαφορετικών πληθυσμών από τον κοινωνικό βίο πάντοτε υπήρχαν, αλλά προσφάτως το φαινόμενο έγινε εντονότερο, όπως για παράδειγμα στην περίπτωση των οικονομικών μεταναστών. Συχνές είναι και οι κατηγορίες που τους αποδίδονται για την αύξηση της εγκληματικότητας ακόμα και της ανεργίας.

Κυρίως θέμα

Α' ζητούμενο: αίτια ρατσισμού

1. Έλλειψη ανθρωπιστικής παιδείας και υιοθέτηση μονοπολιτισμικής εκπαίδευσης. Τα άτομα θεωρούν ότι υπάρχει κίνδυνος μέσα από την πολυπολιτισμική συνύπαρξη να απωλέσουν την μοναδικότητά τους και δεν καλλιεργούν την αντίληψη της αρμονικής συνύπαρξης και της

αλληλεγγύης. Αδυνατούν να αντιμετωπίσουν με σεβασμό τη διαφορετικότητα.

2. Η άγνοια, η ημιμάθεια και οι προκαταλήψεις ωθούν σε διαστρέβλωση της πραγματικότητας και αδυναμία ανάπτυξης της κριτικής σκέψης.
3. Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης προβάλλουν και συντηρούν άμεσα και έμμεσα στερεότυπα που οδηγούν σε ρατσισμό (π.χ. αναφορά στην καταγωγή του δράστη από τα δελτία ειδήσεων, όταν δεν είναι γηγενής).
4. Η χειραγώγηση που επιχειρείται από άτομα που εξυπηρετούν ιδιοτελείς σκοπιμότητες και εκμεταλλεύονται στην προπαγανδιστική δύναμη του λόγου τους για να καθοδηγήσουν στη σκόπιμη διαίρεση το κοινωνικό σώμα.
5. Σύμπλεγμα μειονεξίας και κατωτερότητας που οδηγεί τα άτομα να αναπληρώσουν το προσωπικό τους έλλειμα υιοθετώντας δογματικές και φανατικές ιδεολογίες που τους προσφέρουν τη ψευδαίσθηση της υπεροχής και του ηγεμονικού ρόλου.
6. Ανασφάλεια και έντονο συναίσθημα φόβου για την απώλεια προνομίων και δικαιωμάτων που απολαμβάνουν ορισμένες κοινωνικές ομάδες και θεωρούν ότι μπορεί να κινδυνεύσουν από την παρουσία, τη δράση και την ενέργεια άλλων ομάδων.
7. Η ξενοφοβία που αναπτύσσεται σε εποχές οικονομικής ύφεσης, κοινωνικών προβλημάτων, ένδειας και ανεργίας ενώ παράλληλα υπάρχει αθρόα εισροή μεταναστών.
8. Οι επεκτατικές βλέψεις λαών που ικανοποιούνται μέσα από την προώθηση ρατσιστικών ιδεολογιών.
9. Η εξαχρείωση των δημοκρατικών ιδεωδών και έκλυση των ηθικών αξιών που οδηγούν τους πολίτες σε παθητικοποίηση και άκριτη αποδοχή της καταπάτησης των ανθρώπινων δικαιωμάτων καθώς και την καλλιέργεια αισθημάτων μισαλλοδοξίας, φθόνου και μίσους ανάμεσα στους ανθρώπους.
10. Ψυχολογική αντίδραση συμπλεγματικών προσωπικοτήτων που, στην προσπάθειά τους για επιβεβαίωση και προσωπική υπεροχή, υιοθετούν μια υποτιμητική στάση απέναντι σε άτομα και ομάδες.

Β' ζητούμενο: τρόποι αντιμετώπισης ρατσισμού

Καθώς ο ρατσισμός είναι ένα από τα σοβαρότερα παθογενή φαινόμενα, που λειτουργεί διαλυτικά για το άτομο και την κοινωνία, είναι αναγκαία η άμεση λήψη και εφαρμογή μέτρων για τον περιορισμό του.

1. Οι γονείς στο στενό οικογενειακό περιβάλλον πρέπει να μεταλαμπαδεύουν στα παιδιά τους ανθρωπιστικές αρχές. Έτσι, το άτομο από τη νεαρή ηλικία θα μαθαίνει να σέβεται το συνάνθρωπό του σαν ύπαρξη και σαν προσωπικότητα.
2. Η ανθρωπιστική παιδεία είναι δυνατό να συμβάλλει στη στενότερη επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ των ανθρώπων ανεξαρτήτου χρώματος, φύλου, καταγωγής, επαγγέλματος. Η πνευματική καλλιέργεια θα μας απομακρύνει από το φανατισμό και τις προκαταλήψεις, βοηθώντας στο να επανατοποθετήσουμε σε σωστότερες και δικαιότερες βάσεις τις σχέσεις με τους συνανθρώπους μας (συνειδητοποίηση της αξίας άνθρωπος).
3. Η πολυπολιτισμική αγωγή μέσα από την εκπαιδευτική διαδικασία θα ωθήσει τους νέους στην αποδοχή και στο σεβασμό της διαφορετικότητας και θα προάγει την ανεκτικότητα προς το «ξένο» - διαφορετικό.
4. Απαιτείται η ενεργοποίηση των πνευματικών ανθρώπων και καλλιτεχνών, ώστε να αγωνιστούν για την κατάρτιση των φυλακικών διακρίσεων, στις χώρες που υπάρχουν. Με το λόγο και το έργο τους προβάλλουν υγιή πρότυπα που στρέφονται κατά της μισαλλοδοξίας και του ρατσισμού.
5. Θα πρέπει να υπάρξει επίσης μια δικαιότερη κοινωνική πολιτική, που δε θα κάνει καμιά διάκριση μεταξύ των ανθρώπων, αλλά θα παρέχει σε όλους ίσες ευκαιρίες στον τομέα της απασχόλησης, της εφαρμογής των νόμων και γενικά σε κάθε εκδήλωση της ανθρώπινης δραστηριότητας που καθορίζεται από τις σχέσεις κράτους - πολίτη.
6. Ειδικότερα, η πολιτεία πρέπει να μεριμνά παρέχοντας υλική και ηθική βοήθεια και συμπαράσταση στα θύματα του ρατσισμού, σε μια προσπάθεια γεφύρωσης των ανισοτήτων και των διακρίσεων.
7. Η εθελοντική δράση των πολιτών, των μαθητών και η προσφορά προς τους ανθρώπους που αντιμετωπίζουν προβλήματα ρατσιστικών συμπεριφορών θα ενισχύσει βιωματικά την ιδέα της αλληλεγγύης και του αλληλοσεβασμού.

8. Διεθνείς οεργανισμοί, όπως ο ΟΗΕ, το Συμβούλιο της Ευρώπης, η Διεθνής Αμνηστία και η UNESCO, οφείλουν με τη δράση τους να προασπίζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα και να επιβάλλουν σοβαρές κυρώσεις, όταν παρατηρούνται φαινόμενα καταπάτησής τους.
9. Είναι ανάγκη να επικρατήσει ο διάλογος ως το μόνο μέσο επίλυσης διαφορών ανάμεσα στα άτομα και τους λαούς.

Επίλογος: Συνοψίζοντας, γίνεται κατανοητό πως το φαινόμενο του ρατσισμού δεν είναι πρωτόγνωρο. Εντούτοις, πρωτόγνωρες και οξείες χαρακτηρίζονται οι διαστάσεις που έχει λάβει εξαιτίας της αδυναμίας του λαού μας να συνειδητοποιήσει την αλλαγή των καιρών και τη μετατροπή του αμιγούς έθνους μας σε μία πολυπολιτισμική κοινωνία.

Ελπίζω να αναλογιστείτε σε βάθος τα όσα σας ανέφερα και λίαν συντόμως να τα υλοποιήσετε, ώστε έπειτα δικαίως να χαρακτηριζόμαστε ως μία σύγχρονη και δημοκρατική ευρωπαϊκή χώρα.

Αποφώνηση: Σας ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας.